

OBSAH

1. ÚVOD	13
2. NEUROLOGICKÉ VYŠETŘENÍ	16
2.1 Anamnéza	16
2.1.1 Nynější onemocnění (NO)	16
2.1.2 Osobní anamnéza (OA)	17
2.1.3 Pracovní anamnéza (PA)	18
2.1.4 Sociální anamnéza (SA)	18
2.1.5 Rodinná anamnéza (RA)	18
2.2 Neurostatus	18
2.2.1 Stručný somatopsychický status	18
2.2.2 Orientační interní nález	19
2.2.3 Neurologický nález	20
2.2.3.1 Hlava	20
2.2.3.2 Mozkové nervy	20
2.2.3.2.1 Vyšetření čichového systému	20
2.2.3.2.2 Vyšetření zrakového systému	20
2.2.3.2.3 Vyšetření okoohybných nervů	21
2.2.3.2.4 Vyšetření funkcí n. trigeminus	23
2.2.3.2.5 Vyšetření funkcí n. intermediofacialis	24
2.2.3.2.6 Vyšetření n. statoacusticus	25
2.2.3.2.7 Vyšetření funkcí postranního smíšeného systému	25
2.2.3.2.8 Vyšetření funkcí n. hypoglossus	26
2.2.3.3 Krk	26
2.2.3.4 Hrudník	26
2.2.3.5 Břicho	26
2.2.3.6 Horní končetiny	27
2.2.3.7 Dolní končetiny	30
2.2.3.8 Meningeální příznaky	33
2.2.3.9 Bederní páteř a pánev	33
2.2.3.10 Stoj	33
2.2.3.11 Chůze	34

2.2.3.12 Povrchová a hluboká citlivost	34
2.3 Souhrn anamnézy	34
2.4 Souhrn objektivního neurologického nálezu	37
2.4.1 Symptomatický či syndromologický závěr	37
2.4.2 Topický závěr	37
2.4.2.1 Topografie	37
2.4.2.1.1 Supratentoriální	37
2.4.2.1.2 Infratentoriální	37
2.4.2.1.3 Míšň	37
2.4.2.1.4 Léze periferní	37
2.4.2.2 Typ postižení	38
2.5 Etiopatogenetický rozbor	38
2.5.1 Diferenciálně diagnostický rozbor	38
2.6 Neurologické vyšetření nemocných v bezvědomí	39
2.6.1 Primárně cerebrální příčiny bezvědomí	39
2.6.2 Extracerebrální příčiny bezvědomí	39
2.6.3 Úloha neurologa	40
2.6.3.1 Jak hodnotí neurolog hloubku bezvědomí?	40
2.6.3.1.1 Glasgow Coma Scale	41
2.6.3.2 Diencefalické a kmenové reflexy	42
2.6.3.3 Oční příznaky	43
2.6.3.4 Hodnocení spontánní motoriky	44
2.6.3.5 Hodnocení poruch dýchání	44
2.6.3.6 Topické hodnocení stavů bezvědomí	45
2.6.4 Některé zvláštní poruchy vědomí	45
3. VYBRANÉ KAPITOLY POMOCNÝCH VYŠETŘENÍ	
   V NEUROLOGII	47
3.1 Neuroradiologie	47
3.1.1 Mozková angiografie	47
3.1.1.1 Indikace	48
3.1.1.2 Angiografická technika	48
3.1.1.3 Anatomické poznámky	49
3.1.1.4 Stenózy hlavových tepen	50
3.1.1.5 Aneuryzmata a cévní malformace	51
3.1.1.6 Nitrolební expanzivní procesy	51
3.1.1.7 Angiografický průkaz mozkové smrti	52
3.1.1.8 Komplikace	52
3.1.2 Výpočetní tomografie mozku a páteře	52
3.1.2.1 Základní princip metody	52
3.1.2.2 Vyšetření s kontrastní látkou, speciální výkony	59
3.1.2.3 Cévní léze	60

3.1.2.3.1 Akutní mozkový infarkt	60
3.1.2.3.2 Intracerebrální hemoragie	60
3.1.2.3.3 Subarachnoidální hemoragie	61
3.1.2.4 Zánětlivé změny	61
3.1.2.5 Ventrikulomegalie a rozšíření subarachnoidálních prostorů	62
3.1.2.6 Mozkové nádory	62
3.1.2.6.1 Glioblastomy	62
3.1.2.6.2 Astrocytomy	63
3.1.2.6.3 Meningeomy	63
3.1.2.6.4 Neurinomy	63
3.1.2.6.5 Hypofyzární adenomy	63
3.1.2.6.6 Dysontogenetické tumory	63
3.1.2.6.7 Metastázy	64
3.1.2.6.8 Cysty	64
3.1.2.7 Traumatické změny	64
3.1.2.8 CT páteře	64
3.1.2.8.1 Léze meziobratlových plotének	64
3.1.2.8.2 Stenózy páteřního kanálu a jiné patologie	65
3.1.2.8.3 Kostní tumory, zánětlivé procesy	65
3.1.2.8.4 Intrakanalikulární expanzivní procesy	65
3.1.3 Magnetická rezonance	65
3.1.3.1 Princip metody	66
3.1.3.2 Využití metody	67
3.1.4 Indikace k CT a MR vyšetření	68
3.1.5 Ultrazvukové vyšetření	68
3.1.6 Jiné radiologické metody	69
3.2 Elektroencefalografie	69
3.2.1 Rozložení elektrod	69
3.2.2 Typy zapojení	70
3.2.3 Standardní EEG	70
3.2.4 Hodnocení EEG	71
3.2.5 Normální EEG	72
3.2.5.1 Typické EEG zdravého bdělého dospělého člověka	72
3.2.6 Ovlivnění EEG	75
3.2.6.1 Aktivační metody	75
3.2.7 EEG u dětí	75
3.2.8 Spánkové EEG	75
3.2.9 Abnormální EEG	76
3.2.9.1 Paroxysmální abnormity	76
3.2.10 EEG u pacientů s epilepsií	76
3.2.11 Význam EEG	83
3.2.12 Nové metody využívající EEG	87

3.3 Elektromyografie (EMG)	87
3.3.1 Úvod	87
3.3.2 Cíle EMG vyšetření	88
3.3.3 Podmínky EMG vyšetření	88
3.3.4 Přístrojové vybavení	88
3.3.5 Základní typy EMG vyšetření	90
3.3.5.1 Klasická jehlová elektromyografie	90
3.3.5.1.1 EMG vyšetření zdravého svalu – v klidu, vleže, relaxovaný sval	93
3.3.5.1.2 EMG nálezy u neurální léze	94
3.3.5.1.3 EMG nálezy u myogenní léze	97
3.3.5.2 Stimulační elektroneurografie	98
3.3.5.2.1 Vyšetření motorických vláken	98
3.3.5.2.2 Vyšetření senzitivních vláken	100
3.3.5.2.3 Hodnocení základních parametrů vodivosti motorických a senzitivních vláken	101
3.3.5.2.4 Typy poškození axonů	102
3.3.5.3 Speciální vyšetřovací EMG techniky	102
3.3.5.3.1 EMG vyšetření u poruch nervosvalového přenosu	102
3.3.5.3.2 EMG vyšetření u myotonie	104
3.3.5.3.3 Další vyšetřovací postupy	105
3.4 Evokované potenciály	109
3.4.1 Definice a rozdělení	109
3.4.2 Akustické (kmenové) evokované potenciály (BAEP)	110
3.4.2.1 Diagnostický význam BAEP	112
3.4.3 Somatosenzorické evokované potenciály (SSEP)	113
3.4.3.1 Topická diagnostika pomocí SSEP	115
3.4.3.2 Klinické jednotky alterující SSEP při stimulaci n. medianus	116
3.4.4 Vizuální evokované potenciály (VEP)	117
3.4.4.1 Topický význam VEP	118
3.4.4.2 Patologické VEP u některých neurologických onemocnění	118
3.5 Likvorologie	119
3.5.1 Funkce likvoru	119
3.5.2 Odběr likvoru	119
3.5.2.1 Lumbální punkce (LP)	120
3.5.2.2 Subokcipitální punkce	121
3.5.3 Vyšetření likvoru	121
3.5.3.1 Makroskopický vzhled a barva likvoru	121
3.5.3.2 Laboratorní vyšetření likvoru	122
3.5.3.2.1 Cytologické vyšetření	122
3.5.3.2.2 Biochemické vyšetření	122
3.5.3.2.3 Spektrofotometrické vyšetření	124
3.5.3.2.4 Bakteriologické a virologické vyšetření	125

3.5.3.2.5 Stanovení protilátek v likvoru	125
3.5.4 Likvorové obrazy vybraných neurologických onemocnění	126
3.5.4.1 Virové meningitidy	126
3.5.4.2 Purulentní meningitidy	126
3.5.4.3 Tuberkulózní meningitida	127
3.5.4.4 Klíšťová meningoencefalitida	127
3.5.4.5 Polyradikuloneuritida typu Guillain–Barré	127
3.5.4.5.1 Ostatní polyradikuloneuritidy	128
3.5.4.6 Luetické afekce nervového systému	128
3.5.4.7 Roztroušená skleróza mozkomíšní (RSM)	128
3.5.4.8 Karcinóza mening	129
3.5.4.9 Překážky v páteřním kanálu blokující likvorovou cirkulaci	129
3.5.4.10 Subarachnoidální krvácení (SAH)	129
3.6 Barevně kódovaná dopplerovská ultrasonografie mozkových cév	130
3.6.1 Princip dopplerovské ultrasonografie	131
3.6.2 Patologické nálezy – karotické a vertebrální tepny	132
3.6.3 Klinický význam a přesnost metody	135
3.6.4 Transkraniální vyšetření mozkových tepen pomocí BKDUS	135
4. ZÁKLADY NEUROLOGICKÉ SYNDROMOLOGIE	137
4.1 Syndromologie mozkových laloků	137
4.1.1 Frontální lalok a jeho poruchy	137
4.1.2 Parietální lalok a jeho poruchy	138
4.1.3 Temporální lalok a jeho poruchy	139
4.1.4 Okcipitální lalok a jeho poruchy	139
4.2 Poruchy symbolických funkcí – afázie, agnózie a apraxie	139
4.2.1 Afázie	140
4.2.2 Agrafie	143
4.2.3 Alexie	143
4.2.4 Akalkulie	144
4.2.5 Amúzie	144
4.2.6 Konstrukční apraxie	144
4.2.7 Apraxie	144
4.2.8 Agnózie	146
4.3 Talamus a talamické syndromy	147
4.3.1 Anatomické členění talamu	148
4.3.2 Členění talamu dle cévního zásobení	148
4.4 Epitalamus	149
4.5 Subtalamus	150
4.6 Hypotalamus a jeho poruchy	150
4.7 Limbický systém	151
4.8 Pyramidové syndromy (léze centrálního motoneuronu)	152

4.8.1	Klinický obraz	153
4.8.1.1	Lakunární syndromy	154
4.9	Extrapyramidové syndromy	154
4.9.1	Struktury extrapyramidového systému	154
4.9.2	Funkce extrapyramidového systému	156
4.9.3	Klinický obraz extrapyramidových lézí	157
4.9.3.1	Parkinsonský syndrom	158
4.9.3.2	Torzní dystonie	158
4.9.3.3	Choreatický syndrom	158
4.9.3.4	Atetoidní syndrom	159
4.9.3.5	Balistický syndrom	159
4.9.3.6	Syndrom extrapyramidového tremoru	159
4.9.3.7	Syndrom myoklonický	160
4.10	Mozkový kmen a základní kmenové syndromy	160
4.10.1	Struktury mozkového kmene	161
4.10.1.1	Jádra zadních provazců	161
4.10.1.2	Jádra mozkových nervů	161
4.10.1.3	Průběžné dlouhé dráhy mozkového kmene	162
4.10.1.4	Rozvodné dráhy mozkového kmene	163
4.10.1.5	Retikulární formace mozkového kmene	163
4.10.2	Hlavní kmenové syndromy podle lokalizace	164
4.10.2.1	Paramediální syndrom bulbární	164
4.10.2.2	Laterální syndrom bulbární (Wallenbergův syndrom)	164
4.10.2.3	Hemibulbární syndrom (Babinski – Nageotte)	164
4.10.2.4	Alternující hemiplegie bulbární	165
4.10.2.4.1	Avellisův syndrom	165
4.10.2.4.2	Schmidtův syndrom	165
4.10.2.4.3	Jacksonův syndrom I	165
4.10.2.4.4	Jacksonův syndrom II	165
4.10.2.5	Alternující hemiplegie pontinní	165
4.10.2.5.1	Raymondův syndrom	165
4.10.2.5.2	Millard–Gublerův syndrom (hemiplegia alternans facialis)	165
4.10.2.5.3	Hemiplegia alternans abducento-facialis	165
4.10.2.5.4	Fovillův syndrom	166
4.10.2.6	Alternující hemiplegie mezencefalické	166
4.10.2.6.1	Weberův syndrom (hemiplegia alternans oculomotorica)	166
4.10.2.6.2	Claudův syndrom	166
4.10.2.6.3	Benediktův syndrom	166
4.10.2.6.4	Parinaudův syndrom	167
4.11	Mozeček a mozečkové syndromy	167
4.11.1	Struktury mozečku	167
4.11.2	Funkce mozečku a její poruchy	168

4.11.3	Klinické příznaky léze mozečku	169
4.11.3.1	Mozečková hypotonie	169
4.11.3.2	Změny elementárních reflexů posturálních (ERP)	169
4.11.3.3	Mozečková hypermetrie	169
4.11.3.4	Adiadochokinéza	169
4.11.3.5	Mozečková asynergie	170
4.11.3.6	Mozečkové poruchy mluvy	170
4.11.3.7	Intenční tremor	170
4.11.3.8	Poruchy odhadování váhy	170
4.11.3.9	Mozečková ataxie a abázie	170
4.11.3.10	Paleocerebelární syndrom (syndrom vermisu mozečku)	171
4.11.3.11	Neocerebelární syndrom (hemisferální mozečkový syndrom)	171
4.12	Syndromologie poruch mozkových nervů	171
4.12.1	Čichový systém a jeho poruchy	174
4.12.1.1	Anatomie čichového systému	174
4.12.1.2	Příznaky poruch čichového systému	175
4.12.2	Zrakový systém a jeho poruchy	176
4.12.2.1	Anatomie zrakového systému	176
4.12.2.2	Poruchy zraku a zorného pole	176
4.12.2.3	Hlavní poruchy očního pozadí	177
4.12.3	N. oculomotorius	178
4.12.3.1	Anatomické poznámky	178
4.12.3.2	Poruchy	179
4.12.4	N. trochlearis	179
4.12.5	N. abducens	180
4.12.5.1	Anatomické poznámky	180
4.12.5.2	Poruchy	180
4.12.6	Jiné poruchy okoohybné inervace	180
4.12.6.1	Supranukleární okoohybné poruchy	181
4.12.6.1.1	Poruchy horizontálních pohledů	182
4.12.6.1.2	Poruchy vertikálních pohledů	182
4.12.6.2	Internukleární oftalmoplegie	182
4.12.6.3	Poruchy zornic	183
4.12.6.3.1	Poruchy fotoreakce	184
4.12.6.4	Poruchy konvergence a akomodace	186
4.12.7	N. trigeminus	187
4.12.7.1	Anatomické poznámky	187
4.12.7.2	Poruchy inervace	188
4.12.8	Kombinované syndromy z poruch hlavových nervů II až VI	188
4.12.9	N. intermediofacialis	190
4.12.9.1	Anatomické poznámky	190
4.12.9.2	Poruchy	193

4.12.10 N. vestibulocochlearis (statoacusticus)	194
4.12.10.1 N. acusticus (cochlearis)	194
4.12.10.1.1 Poruchy sluchu	194
4.12.10.2 N. vestibularis	194
4.12.10.2.1 Vestibulární syndromy	196
4.12.10.2.2 Nystagmus	196
4.12.10.2.3 Klinické manifestace poruchy vestibulárního systému	198
4.12.11 N. glossopharyngicus	198
4.12.12 N. vagus	199
4.12.13 N. accessorius	199
4.12.14 N. hypoglossus	200
4.12.15 Syndrom bulbární	200
4.12.16 Syndrom pseudobulbární	200
4.13 Míšní syndromy	202
4.13.1 Anatomické poznámky	202
4.13.2 Poruchy	204
4.13.2.1 Syndrom předních rohů a předních kořenů míšních	204
4.13.2.2 Syndrom zadních kořenů míšních	205
4.13.2.3 Syndrom zadního provazce míšního	206
4.13.2.4 Syndrom postranního provazce míšního	208
4.13.2.5 Hemisyndrom míšní (Brown–Sequardův syndrom)	209
4.13.2.6 Syndrom transverzální léze míšní	209
4.13.2.6.1 Spinální šok	209
4.13.2.6.2 Automatická reflexní aktivita míchy	209
4.13.2.6.3 Transverzální léze míšní podle topiky	210
4.14 Vegetativní systém a jeho poruchy	211
4.14.1 Inervace močového měchýře a poruchy mikce	213
4.14.2 Inervace rekta a poruchy defekace	214
4.14.3 Inervace genitálu a poruchy sexuální	214
4.14.4 Akutní pandysautonomie	215
4.14.5 Ortostatická hypotenze (Shy–Dragerův syndrom)	215
4.15 Periferní motoneuron a jeho poruchy	215
4.15.1 Periferní léze dle lokalizace a etiologie	217
4.15.2 Přehled kompresivních syndromů periferních nervů	217
4.15.3 Přehled paréz při poškození hlavních periferních nervů	218
4.15.3.1 Plexus brachialis	218
4.15.3.2 N. thoracicus longus	219
4.15.3.3 N. dorsalis scapulae	219
4.15.3.4 N. suprascapularis	219
4.15.3.5 N. subscapularis	219
4.15.3.6 N. thoracodorsalis	219
4.15.3.7 N. axillaris	219

4.15.3.8 N. musculocutaneus	220
4.15.3.9 N. medianus	222
4.15.3.10 N. ulnaris	222
4.15.3.11 N. radialis	222
4.15.3.12 Působení svalů horních končetin na pohyb ruky a prstů	225
4.15.3.13 Tvar ruky při obrnách hlavních nervů horních končetin	228
4.15.3.14 N. femoralis	228
4.15.3.15 N. gluteus superior	230
4.15.3.16 N. gluteus inferior	230
4.15.3.17 N. obturatorius	230
4.15.3.18 N. ischiadicus	230
4.15.3.19 N. tibialis	230
4.15.3.20 N. peroneus communis	230
4.16 Citlivost	235
4.16.1 Druhy citlivosti	235
4.16.2 Poruchy citlivosti	237
4.16.3 Topická diagnostika poruch citlivosti	237
4.17 Meningeální syndrom	239
4.18 Syndrom nitrolební hypertenze a herniace	240

neurologie, otorinolaryngologie (neurootologie), oftalmologie (neurooftalmologie), infekční choroby (neuroinfekce), rehabilitace (neurorehabilitace).

Do klasické obecné neurologie, která je základním kamenem neurologické diagnostického procesu, patří:

- * anamnéza
- * fyzikální neurologické vyšetření („neurostatus“)
- * neurologická symptomatika a syndromologie
- * neurologická topická diagnostika
- * speciální neurologické vyšetřovací metody (vyšetření symbolických funkcí, citlivosti, mozečku, vegetativního nervového systému, vestibulárního systému, speciální vyšetření hybného systému aj.)

Zatím velký pokrok zaznamenala vyšetření uváděná pod nepřilís křástkem slovem „pomocná vyšetření v neurologii“. Neurolog se dnes nemůže bez znalosti nejmodernějších vyšetřovacích metod, tvořících specializovaný obor zobrazovacích metod (trv. „neuroimaging“). Největší pokrok zobrazovacích metod (komputerová tomografie – CT, nukleární magnetická rezonance – NMR, „single photon emission computed tomo-